

TRØNDERENERGI KRAFT AS
Postboks 9481 Torgarden
7496 TRONDHEIM

Vår dato: 26.06.2023

Vår ref.: 202120485-8 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVEs saksbehandler: Ylva Bencze Rørå

NVE avventer vurdering av åpning for revisjon av konsesjonsvilkår for regulering av Sjørdalselva/Arnevikelva i Åfjord kommune, Trøndelag

Bakgrunn

NVE har mottatt krav om revisjon av konsesjonsvilkårene for regulering av Sjørdalselva/Arnevikelva fra Fosen Naturvernforening. Kravene er hovedsakelig knyttet til minstevannføring og forhold for fisk, og gjelder følgende konsesjon:

- Tillatelse til erverv og regulering m.v. i Arnevikelv i Åfjord meddelt ved kgl.res. av 07.05.1971.

Revisjonens formål

OEDs «Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner» av 25.05.2012 ligger til grunn for behandlingen. Vi viser til at hovedformålet med en revisjon er å bedre miljø- og naturforholdene ved å avbøte ulemper og negative virkninger ved utbyggingen. Bestemmelser i konsesjonen om høyeste og laveste regulerte vannstand (HRV og LRV) samt overføringer kommer ikke inn under hva som kan revideres. Revisjonen åpner imidlertid for å vurdere blant annet endring i manøvreringspraksis, minstevannslipp og biotopjusterende tiltak.

Kravene

Alle relevante dokumenter til saken ligger på sakens side NVEs nettside: www.nve.no/8751/V. I det videre har NVE sammenfattet krav, uttalelser og kommentarer.

Fosen Naturvernforening fremmet den 19.12.2021 krav om vilkårsrevisjon for regulering av Sjørdalselva/Arnevikelva. Kravet er fremmet av hensyn til fisk, fugleliv, øvrig naturmangfold, friluftsliv og landskap. Innføring av minstevannføring og krav til driftsvannføring løftes frem som aktuelle tiltak i kravet.

NVE sendte den 12.09.2022 kravet over til **Åfjord kommune** for kommentar. NVE mottok kommentar fra kommunen den 08.11.2022. Utvalg Vekst og utvikling vedtok i møte 08.11.2022 (sak 023/22) følgende vedtak:

«Åfjord kommune ved utvalg for vekst og utvikling fremmer ikke krav om vilkårsrevisjon for Sjørdalselva/Arnevikelva i denne omgang. Rådmannen ber NVE om å ta vassdraget opp til vilkårsrevisjon ved neste anledning.»

Kommentarer fra konsesjonær

NVE oversendte den 21.11.2022 kravene til TrønderEnergi Kraft AS (TEK) for kommentar. NVE mottok konsesjonærens kommentarer til disse den 10.03.2022. TEK har kommentert kravet om minstevannføring og driftsvannføring:

«Minstevannføring

Storvatnet er et senkningsmagasin. Dette fører til at det er svært utfordrende å etablere et arrangement for minstevannføringsslipp fra damstedet, når vannstanden varierer med over 10 meter. Elveleiets flate utforming ut av Storvatnet vil føre til at de løsningene vi kjenner til kommer til å ha betydelige landskapsinngrep og medføre høye investeringskostnader. Vi mener derfor at minstevannføring fra Storvatnet vil være et uforholdsmessig tiltak i et kost/nytte perspektiv.

Pålagt driftsvannføring vil ikke ha noen hensikt ettersom utløpet fra kraftverket går rett til sjø.»

Videre har de kommentert på kunnskapsgrunnlaget i vassdraget. De har ikke kjennskap til relevante undersøkelser som kan danne et oppdatert kunnskapsgrunnlag for laks og sjørøtt på den anadrome strekningen opp til fossen i Skjerva i Arnevikelva, eller for ørret og røye i Storvatnet. I 2014 ble det gjennomført en kartlegging av elvemusling, som fant en tynn og ikke livskraftig bestand av elvemusling i Arnevikelva og Skjerva. Rekruttering er oppgitt som dårlig på bakgrunn av manglende vertsfisk. For ål har regulant ingen indikasjoner på at ål vandrer til eller bruker Storvatnet som oppvekstområde. Det er ikke registrert observasjoner av ål i vassdraget, men regulant påpeker at reguleringen kan ha redusert tilgjengelig habitat for ålen. Angående tiltak for å bedre forholdene for ål, skriver regulant:

«Tiltak som både åpner Arnevikelva og Storvatnet for sikker ålevandring vil med stor sannsynlighet være kostbart og utfordrende å få til når kraftverksinntak og utløpselv ligger så langt fra hverandre som for Mørre/Storvatnet.»

TEK har forståelse for at enkelte opplever det som negativt for friluftslivet med en reguleringsone i Storvatnet. For å bedre forholdene for friluftsliv mellom Storvatnet og sjøen er det etablert ni terskler som opprettholder et visst vannspeil.

TEK lister opp relevant dokumentasjon for vurdering av biologiske forhold i vassdraget. Videre skriver de at det er behov for å heve kunnskapsnivået for tilstanden i den reguleringspåvirkede delen av vassdraget for bunndyr, elvemusling, anadrom fisk, ål, ørret og røye. De påpeker at innhenting av ytterligere kunnskap kan gjennomføres uavhengig av en ev. vilkårsrevisjon.

TEK har ikke gjennomført en vurdering av relevante O/U muligheter for reguleringen av Sjørdalselva/Arnevikelva. Dersom vilkårsrevisjon blir åpnet, vil TEK prioritere å se på muligheter for oppgradering og utvidelse av denne reguleringen.

Sjørdalselva/Arnevikelvas status i vannforvaltningsplanen og i rapport 49/2013

I Klima- og miljødepartementet (KLD) sin godkjenning (31.10.2022) av oppdatert regional plan for vannforvaltning i vannregion Trøndelag, 2022-2027, er verken Sjørdalselva (135-9-R) eller Arnevikelva (135-8-R) listet opp på vedlegg 2 (vannforekomster med miljømål som kan medføre krafttap) eller vedlegg 3 (vannforekomster med miljømål som kan medføre andre tiltak). Sjørdalselva har «god økologisk tilstand» og er definert som en naturlig vannforekomst. Arnevikelva er definert som en sterkt modifisert vannforekomst og har miljøtilstanden «dårlig økologisk potensial». Elva er gitt unntaket «mindre strenge miljømål» basert på tekniske årsaker og at det regnes som uforholdsmessig kostnadskrevende å nå miljømålet.

I NVE og Miljødirektoratets felles rapport om nasjonal prioritering av vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022 (NVE Rapport 49/2013) er Sjørdalselva/Arnevikelva plassert i kategori 1.1 høy prioritet (revisjons-ID 716 på s. 220). Dette er vassdrag med stort potensial for forbedring av viktige miljøverdier, og med antatt lite eller moderat krafttap i forhold til forventet miljøgevinst. Forslag til prioritering av vassdrag er gjennomført på overordnet nivå og basert på eksisterende kunnskap av varierende omfang og kvalitet.

Om prioritering mellom vassdrag

NVE har i dag mange saker om vilkårsrevisjoner til behandling og må prioritere høyest de vilkårsrevisjonene med miljømål og frister i henhold til gjeldende vannforvaltningsplaner etter EUs vanndirektiv.

Det er særlig vedlegg 2 i godkjenningsbrevene fra KLD som legger føringer for hvilke vassdrag som må få høyest prioritet, og vassdrag med miljømål i 2027 prioriteres før de med miljømål i 2033. Vassdrag hvor miljøgevinsten er antatt som mindre, f.eks. ved at det finnes hjemler i eksisterende konsesjoner til å gjennomføre miljøforbedringer, vil kunne bli prioritert ned.

NVEs vurdering og konklusjon

Vassdragsreguleringsloven § 8 sier at vilkårene *kan* tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år. NVE har praktisert en lav terskel for å åpne revisjonssaker. I den situasjonen vi er i nå, må vi gjøre prioriteringer knyttet til når vi kan ta saker til behandling. Ressurssituasjonen og vannforvaltningsplanene setter skranker for disse prioriteringene.

I kravbrevet til Fosen Naturvernforening er innføring av minstevannføring og pålagt driftsvannføring fremmet som aktuelle tiltak for å avbøte reguleringens konsekvenser for fisk mm. Disse tiltakene innebærer krafttap. Arnevikelva var i planperioden 2016-2021 prioritert med godkjent miljømål 2033 der tiltak kunne medføre krafttap.

Vannforekomsten ble regionalt nedprioritert gjennom vedtak i fylkestinget 15.-16. desember 2021. I vannforvaltningsplanen for 2022-2027 ble ikke Arnevikelva inkludert.

NVE legger vekt på at sentrale og regionale myndigheter ikke prioriterer Arnevikelva i vannforvaltningsplanene, og at Åfjord kommune har bedt NVE å vente med gjennomføring av en vilkårsrevisjon for reguleringen av Sjørdalselva/Arnevikelva.

NVE vil derfor ikke åpne for en vilkårsrevisjon av reguleringen av Sjørdalselva/Arnevikelva nå, men ønsker å prioritere vilkårsrevisjoner i vassdrag med miljømål. NVE minner om at eksisterende konsesjon gir Statsforvalteren/Miljødirektoratet hjemmel til å pålegge relevante fiskeribiologiske undersøkelser.

NVE avventer vurdering om åpning av vilkårsrevisjon for reguleringen av Sjørdalselva/Arnevikelva. NVE prioriterer nå vilkårsrevisjoner i vassdrag med miljømål i 2027 og deretter i 2033. NVE kan vurdere saken på nytt etter noe tid.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

TRØNDERENERGI KRAFT AS

Kopimottakerliste:

Fosen Naturvernforening

TBMV - Seksjon for miljøtilsyn vassdragsanlegg

Trøndelag fylkeskommune

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG

ÅFJORD KOMMUNE

EKK - Seksjon for kraftsituasjon og ressurser

EKV - Seksjon for vannkraftkonsesjoner - Jakob Fjellanger